

Ovaj je dokument samo dokumentacijska pomoć za čiji sadržaj institucije ne preuzimaju odgovornost.

► **B** **UREDBA (EZ) br. 550/2004 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA**
 od 10. ožujka 2004.
 o pružanju usluga u zračnoj plovidbi u jedinstvenom europskom nebu
 (Uredba o pružanju usluga)
 (Tekst značajan za EGP)
 (SL L 96, 31.3.2004., str. 10)

Promijenio:

			Službeni list		
			br.	stranica	datum
► <u>M1</u>	Uredba (EZ) br. 1070/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009.		L 300	34	14.11.2009

UREDBA (EZ) br. 550/2004 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

od 10. ožujka 2004.

o pružanju usluga u zračnoj plovidbi u jedinstvenom europskom nebu

(Uredba o pružanju usluga)

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o osnivanju Europske zajednice, a posebno njegov članak 80. stavak 2.,

uzimajući u obzir prijedlog Komisije ⁽¹⁾,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora ⁽²⁾,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija ⁽³⁾,

u skladu s postupkom utvrđenim u članku 251. Ugovora ⁽⁴⁾, u svjetlu zajedničkog teksta koji je 11. prosinca 2003. odobrio Odbor za mirenje,

budući da:

- (1) Države članice u različitom su opsegu restrukturirale sektor nacionalnih pružatelja usluga u zračnoj plovidbi povećanjem stupnja njihove samostalnosti i slobode pružanja usluga. U tim novim okolnostima sve je potrebnije osigurati ispunjavanje minimalnih zahtjeva povezanih s javnim interesom.
- (2) Izvješće Skupine na visokoj razini za jedinstveno europsko nebo iz studenoga 2000. potvrdilo je potrebu za pravilima na razini Zajednice o uvođenju razlike između reguliranja i pružanja usluga i uvođenja sustava certificiranja s ciljem očuvanja zaštite javnog interesa, u prvom redu u pogledu sigurnosti, te o poboljšanju mehanizama naplate usluga.
- (3) Uredbom (EZ) br. 549/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 10. ožujka 2004. (Okvirna uredba) ⁽⁵⁾ utvrđuje se okvir za stvaranje jedinstvenog europskog neba.

⁽¹⁾ SL C 103 E, 30.4.2002., str. 26.

⁽²⁾ SL C 241, 7.10.2002., str. 24.

⁽³⁾ SL C 278, 14.11.2002., str. 13.

⁽⁴⁾ Mišljenje Europskog parlamenta od 3. rujna 2002. (SL C 272 E, 13.11.2003., str. 303.), Zajedničko stajalište Vijeća od 18. ožujka 2003. (SL C 129 E, 3.6.2003., str. 16.) i Stajalište Europskog parlamenta od 3. srpnja 2003. (još nije objavljeno u Službenom listu). Zakonodavna rezolucija Europskog parlamenta od 29. siječnja 2004. i Odluka Vijeća od 2. veljače 2004.

⁽⁵⁾ SL L 96, 31.3.2004., str. 1.

▼B

- (4) Za stvaranje jedinstvenog europskog neba, treba usvojiti mjere kojima bi se osiguralo sigurno i učinkovito pružanje usluga u zračnoj plovidbi u skladu s organizacijom i korištenjem zračnog prostora kako je to predviđeno Uredbom (EZ) br. 551/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 10. ožujka 2004. o organizaciji i korištenju zračnog prostora u jedinstvenom europskom nebu (Uredba o zračnom prostoru) ⁽¹⁾. Važno je uspostaviti usklađen organizacijski okvir za pružanje takvih usluga kako bi se moglo na odgovarajući način odgovoriti na zahtjeve korisnika zračnog prostora te na siguran i učinkovit način regulirati zračni promet.
- (5) Pružanje usluga u zračnom prometu, kako je to predviđeno ovom Uredbom, povezano je s izvršavanjem javnih ovlasti koje nisu gospodarske naravi pa stoga ne opravdavaju primjenu pravila o tržišnom natjecanju iz Ugovora.
- (6) Države članice odgovorne su za praćenje sigurnog i učinkovitog pružanja usluga u zračnoj plovidbi i za kontrolu pružatelja usluga u zračnoj plovidbi koji moraju ispunjavati zajedničke zahtjeve uspostavljene na razini Zajednice.
- (7) Državama članicama treba dopustiti da provjeru toga ispunjavaju li pružatelji usluga u zračnoj plovidbi zajedničke zahtjeve uspostavljene na razini Zajednice, povjere priznatim, tehnički iskusnim organizacijama.
- (8) Neometano djelovanje sustava zračnog prijevoza također zahtijeva primjenu ujednačenih i visokih standarda sigurnosti od strane pružatelja usluga u zračnoj plovidbi.
- (9) Kako bi se poboljšala raspoloživost kontrolora i poboljšalo međusobno priznavanje licencija potrebno je donijeti mjere za usklađivanje sustava licenciranja kontrolora.
- (10) Uz jamčenje kontinuiteta pružanja usluga, potrebno je uspostaviti zajednički sustav certificiranja pružatelja usluga u zračnoj plovidbi kojim bi se definirali prava i obveze tih pružatelja usluga i redovito pratilo ispunjavaju li se ti uvjeti.
- (11) Uvjeti certificiranja moraju biti objektivno opravdani, nediskriminirajući, razmjerni, transparentni i sukladni odgovarajućim međunarodnim standardima.
- (12) Kako bi pružatelji usluga u zračnoj plovidbi svoje usluge mogli pružati i u državi članici koja nije država članica u kojoj su dobili svjedodžbu, države članice bi u okviru sigurnosnih zahtjeva trebale međusobno priznavati te svjedodžbe.
- (13) Pružanje usluga komunikacije, plovidbe i nadzora, kao i usluga zrakoplovnog informiranja treba organizirati u skladu s tržišnim uvjetima, uvažavajući pritom posebne značajke takvih usluga i održavajući visoku razinu sigurnosti.

⁽¹⁾ SL L 96, 31.3.2004., str. 20.

▼B

- (14) U interesu sigurnog upravljanja zračnim prometom među državama članicama te za dobrobit korisnika zračnog prostora i putnika, sustavom certificiranja treba predvidjeti okvir koji bi državama članicama omogućio određivanje pružatelja usluga u zračnom prometu bez obzira na to gdje su bili certificirani.
- (15) Države članice bi na temelju analize sigurnosnih pitanja trebale moći odrediti jednog ili više pružatelja meteoroloških usluga za cijeli ili jedan dio zračnog prostora pod njihovom nadležnošću, a da pritom ne trebaju raspisati javni natječaj.
- (16) Pružatelji usluga u zračnoj plovidbi trebali bi odgovarajućim dogovorima uspostaviti i održavati tijesnu suradnju s vojnim tijelima odgovornim za aktivnosti koje bi mogle utjecati na opći zračni promet.
- (17) Računovodstvena evidencija svih pružatelja usluga u zračnoj plovidbi treba biti što transparentnija.
- (18) Uvođenjem usklađenih načela i uvjeta za pristup operativnim podacima trebalo bi olakšati pružanje usluga u zračnoj plovidbi i funkcioniranje korisnika zračnog prostora i zračnih luka u novom okruženju.
- (19) Uvjeti naplate usluga od korisnika zračnog prostora trebaju biti pravični i transparentni.
- (20) Naknade koje plaćaju korisnici trebale bi pružateljima usluga u zračnoj plovidbi i državama članicama pokrivati troškove uređaja i usluga. Visina naknada mora biti razmjerna troškovima te se prilikom njezina određivanja u obzir moraju uzeti ciljevi sigurnosti i gospodarske učinkovitosti.
- (21) Među korisnicima zračnog prostora ne smije biti diskriminacije u pogledu pružanja jednakovrijednih usluga u zračnoj plovidbi.
- (22) Pružatelji usluga u zračnoj plovidbi nude određene uređaje i usluge koji su izravno povezani s letenjem zrakoplova, a čije bi troškove morali naplatiti u skladu s načelom „korisnik plaća”, što znači da bi korisnici zračnog prostora trebali platiti troškove koje stvaraju na samom mjestu uporabe ili što je moguće bliže tom mjestu.
- (23) Važno je osigurati transparentnost troškova koji proizlaze iz uporabe takvih uređaja i usluga. Sukladno tome, korisnicima zračnog prostora trebalo bi objasniti svaku promjenu u sustavu ili visini naknada; takve promjene ili ulaganja koje predlažu pružatelji usluga u zračnoj plovidbi trebalo bi objasniti u okviru razmjene informacija između njihovih upravnih tijela i korisnika zračnog prostora.
- (24) Potrebno je utvrditi okvir za moduliranje naknada kako bi se postiglo maksimalno povećanje kapaciteta cjelokupnog sustava. Financijski poticaji mogu biti koristan način ubrzanja uvođenja zemaljske opreme ili opreme smještene na zrakoplovu koja povećava kapacitet, nagrađivanja visoke učinkovitosti ili otklanjanja smetnji zbog odabira manje poželjnih ruta.

▼B

- (25) U okviru tih prihoda kojima se ostvaruje primjeren povrat uložених sredstava te u izravnoj povezanosti s uštedama koje proizlaze iz poboljšane učinkovitosti, Komisija bi trebala razmotriti mogućnost stvaranja rezervnih sredstava namijenjenih smanjenju učinka iznenadnog povećanja visine naknada na korisnike zračnog prostora u razdobljima smanjenog prometa.
- (26) Komisija bi trebala ispitati mogućnost uspostave sustava privremene financijske potpore mjerama za povećanje kapaciteta europskog sustava kontrole zračnog prometa u cjelini.
- (27) Komisija bi u suradnji s Eurocontrolom, nacionalnim nadzornim tijelima i korisnicima zračnog prostora trebala redovito nadzirati određivanje i naplatu naknada od korisnika zračnog prostora.
- (28) Ne dovodeći u pitanje organizaciju sustava za praćenje i objavu podataka o poslovanju pružatelja usluga zračne plovидbe te zbog posebne osjetljivosti informacija o tim pružateljima usluga, nacionalna nadzorna tijela ne bi trebala otkrivati podatke na koje se odnosi obveza čuvanja poslovne tajne,

DONIJELI SU OVU UREDBU:

POGLAVLJE I.

OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Područje primjene i cilj

1. Unutar područja primjene Okvirne uredbe, ova se Uredba odnosi na pružanje usluga u zračnoj plovидbi u jedinstvenom europskom nebu. Cilj je ove Uredbe utvrditi zajedničke zahtjeve za sigurno i učinkovito pružanje usluga u zračnoj plovидbi u Zajednici.
2. Ova se Uredba primjenjuje na pružanje usluga u zračnoj plovидbi za opći zračni promet, u skladu s Okvirnom uredbom i njezinim područjem primjene.

▼M1

Članak 2.

Zadaci nacionalnih nadzornih tijela

1. Nacionalna nadzorna tijela iz članka 4. okvirne Uredbe osiguravaju odgovarajući nadzor nad primjenom ove Uredbe, posebno u odnosu na siguran i učinkovit rad pružatelja usluga u zračnoj plovидbi, koji pružaju usluge u odnosu na zračni prostor koji je pod nadležnošću države članice koja je imenovala ili uspostavila odgovarajuće nadležno tijelo.
2. U tom cilju svako nacionalno nadzorno tijelo organizira odgovarajuće inspekcije i preglede, kako bi se provjerila sukladnost sa zahtjevima ove Uredbe, uključujući zahtjeve u vezi ljudskih resursa za pružanje usluga u zračnoj plovидbi. Predmetni pružatelj usluga u zračnoj plovидbi omogućava izvođenje ovih zadataka.

▼ M1

3. Što se tiče funkcionalnih blokova zračnog prostora koji prelaze preko zračnih prostora koji spadaju pod nadležnost više od jedne države članice, te države članice zaključuju sporazum o nadzoru predviđenom u ovom članku u vezi pružatelja usluga u zračnoj plovidbi koji pružaju usluge za te blokove.

4. Nacionalna nadzorna tijela ostvaruju blisku međusobnu suradnju kako bi se osigurao odgovarajući nadzor nad pružateljima usluga u zračnoj plovidbi koji imaju valjanu svjedodžbu iz jedne države članice, a također pružaju usluge koje se odnose na zračni prostor pod nadležnošću neke druge države članice. Ovakva suradnja uključuje dogovore za postupanje u slučajevima koji se odnose na neispunjavanje važećih zajedničkih zahtjeva navedenih u članku 6. ili uvjeta navedenih u Prilogu II.

5. U slučaju prekograničnog pružanja usluga u zračnoj plovidbi, takvi dogovori uključuju sporazum o međusobnom priznavanju zadaća nadzora iz stavaka 1. i 2. i rezultata tih zadaća. Ovo se međusobno priznavanje također primjenjuje kada se donose dogovori između nacionalnih nadzornih tijela o priznavanju postupka certificiranja pružatelja usluga.

6. Ako to dopušta nacionalno pravo i radi regionalne suradnje, nacionalna nadzorna tijela mogu također zaključiti sporazume o raspodjeli odgovornosti u vezi zadaća nadzora.

*Članak 3.***Kvalificirani subjekti**

1. Nacionalna nadzorna tijela mogu odlučiti da u cijelosti ili djelomično prenesu inspekcije i preglede iz članka 2. stavka 2. na kvalificirane subjekte koji ispunjavaju zahtjeve iz Priloga I.

2. Takvo prenošenje koje odobrava nacionalno nadležno tijelo vrijedi unutar Zajednice tijekom razdoblja od tri godine koje se može obnoviti. Nacionalna nadzorna tijela mogu za izvođenje ovih inspekcija i pregleda zadužiti bilo koje kvalificirane subjekte smještene na području Zajednice.

*Članak 4.***Zahtjevi u vezi sigurnosti**

U skladu s regulatornim postupkom iz članka 5. stavka 3. okvirne Uredbe, Komisija donosi provedbena pravila koja uključuju odgovarajuće odredbe Eurocontrol-ovih regulatornih zahtjeva u vezi sigurnosti (ESARR) i naknadne izmjene onih zahtjeva koji spadaju u područje primjene ove Uredbe, prema potrebi, s primjerenim prilagodbama.

POGLAVLJE II.
PRAVILA O PRUŽANJU USLUGA

Članak 6.

Zajednički zahtjevi

Zajednički zahtjevi o pružanju usluga u zračnoj plovidbi utvrđuju se u skladu s postupkom navedenim u članku 5. stavku 3. Okvirne uredbe. Zajednički zahtjevi uključuju sljedeće elemente:

- tehničku i operativnu osposobljenost i prikladnost,
- sustave i postupke za upravljanje sigurnošću i kvalitetom,
- sustave izvješćivanja,
- kvalitetu usluga,
- financijsku sposobnost,
- osiguranje od odgovornosti i rizika,
- vlasničku i organizacijsku strukturu, uključujući sprečavanje sukoba interesa,
- ljudske resurse, uključujući odgovarajuće planove zapošljavanja,
- zaštitu.

Članak 7.

Izdavanje svjedodžbi pružateljima usluga u zračnoj plovidbi

1. Države članice izdaju svjedodžbe za pružanje svih usluga u zračnoj plovidbi u Zajednici.
2. Zahtjevi za izdavanje svjedodžbi podnose se nacionalnom nadzornom tijelu države članice u kojoj podnositelj zahtjeva ima glavno mjesto poslovanja i, ako postoji, registrirano sjedište.
3. Nacionalna nadzorna tijela izdaju svjedodžbe pružateljima usluga u zračnoj plovidbi, ako oni ispunjavaju zajedničke zahtjeve navedene u članku 6. Svjedodžbe se mogu izdavati pojedinačno za svaku vrstu usluge u zračnoj plovidbi kako je utvrđeno u članku 2. Okvirne uredbe, ili za paket takvih usluga, među ostalim, kada pružatelj usluga u zračnoj plovidbi, bez obzira na svoj pravni status, održava i upravlja vlastitim komunikacijskim, plovidbenim i nadzornim sustavima. Svjedodžbe se redovito provjeravaju.
4. Svjedodžbama se utvrđuju prava i obveze pružatelja usluga u zračnoj plovidbi, uključujući nediskriminirajući pristup korisnika zračnog prostora tim uslugama, s posebnim naglaskom na sigurnost. Na izdavanje svjedodžbi primjenjuju se samo uvjeti navedeni u Prilogu II. Takvi uvjeti moraju biti objektivno opravdani, nediskriminirajući, proporcionalni i transparentni.

▼B

5. Neovisno o stavku 1., države članice mogu dopustiti pružanje usluga u zračnoj plovidbi u cijelom zračnom prostoru u njihovoj nadležnosti ili dijelu tog zračnog prostora bez izdavanja svjedodžbe kada takve usluge pružatelj u prvom redu nudi za letove zrakoplova koji ne spadaju u opći zračni promet. U tim slučajevima dotična država članica obavješćuje Komisiju i druge države članice o svojoj odluci i mjerama poduzetima kako bi se osigurala najveća moguća sukladnost sa zajedničkim zahtjevima.

▼M1

6. Ne dovodeći u pitanje članke 8. i 9., izdavanjem svjedodžbi daje se pružateljima usluga u zračnoj plovidbi mogućnost da svoje usluge nude državama članicama, drugim pružateljima usluga u zračnoj plovidbi, korisnicima zračnog prostora i zračnim lukama unutar Zajednice.

7. Nacionalna nadzorna tijela nadziru ispunjavanje zajedničkih zahtjeva i uvjeta koji su priloženi svjedodžbama. Podaci o ovom nadzoru se uključuju u godišnja izvješća koja države članice dostavljaju u skladu s člankom 12. stavkom 1. okvirne Uredbe. Ako nacionalno nadzorno tijelo utvrdi da imatelj svjedodžbe više ne ispunjava te zahtjeve ili uvjete, ono poduzima odgovarajuće mjere osiguravajući pri tom kontinuitet usluga, pod uvjetom da se ne ugrožava sigurnost. Ove mjere mogu uključivati opoziv svjedodžbe.

▼B

8. Država članica priznaje svaku svjedodžbu koju druga država članica izda u skladu s ovim člankom.

9. U izvanrednim okolnostima, države članice mogu usklađivanje s ovim člankom odgoditi za šest mjeseci od datuma koji proizlazi iz članka 19. stavka 2. Države članice o takvoj odgodi obavješćuju Komisiju, navodeći pritom svoje razloge.

▼M1*Članak 8.***Imenovanje pružatelja usluga u zračnom prometu**

1. Države članice osiguravaju pružanje usluga u zračnom prometu na isključivoj osnovi unutar određenih blokova zračnog prostora u odnosu na zračni prostor pod njihovom nadležnošću. U tu svrhu države članice određuju pružatelja usluga u zračnom prometu koji ima valjanu svjedodžbu u Zajednici.

2. Za pružanje prekograničnih usluga, države članice osiguravaju da se njihovim nacionalnim pravnim sustavom ne sprečava sukladnost s ovim člankom i člankom 10. stavkom 3. zahtijevanjem da pružatelji usluga u zračnom prometu koji pružaju usluge u zračnom prostoru pod nadležnošću te države članice:

- (a) budu držani neposredno ili većinskim sudjelovanjem od strane te države članice ili njezinih državljana;
- (b) imaju glavno mjesto poslovanja ili registrirano sjedište na području te države članice; ili

▼ M1

(c) upotrebljavaju samo sredstva u toj državi članici.

3. Države članice utvrđuju prava i obveze koje imenovani pružatelji usluga u zračnom prometu ispunjava. Obveze mogu uključivati uvjete za pravovremeno davanje relevantnih informacija koje omogućavaju identifikaciju svih kretanja zrakoplova u zračnom prostoru pod njihovom nadležnošću.

4. Države članice imaju diskrecijsko pravo izbora pružatelja usluga u zračnom prometu pod uvjetom da on ispunjava zahtjeve i uvjete iz članka 6. i 7.

5. U vezi funkcionalnih blokova zračnog prostora uspostavljenih u skladu s člankom 9.a, koji se protežu preko zračnog prostora pod nadležnošću više od jedne države članice, te države članice zajednički, u skladu sa stavkom 1. ovog članka, određuju jednog ili više pružatelja usluga u zračnom prometu, najmanje jedan mjesec prije uspostave bloka zračnog prostora.

6. Države članice odmah obavješćuju Komisiju i druge države članice o bilo kojoj odluci u okviru ovog članka u vezi imenovanja pružatelja usluga u zračnom prometu unutar određenih blokova zračnog prostora u odnosu na zračni prostor koji je pod njihovom nadležnošću.

▼ B*Članak 9.***Određivanje pružatelja meteoroloških usluga**

1. Države članice mogu odrediti pružatelja meteoroloških usluga koji na isključivoj osnovi u cijelosti ili djelomično osigurava meteorološke podatke za cijeli zračni prostor ili dio zračnog prostora u njihovoj nadležnosti, pritom uzimajući u obzir sigurnosne aspekte.

2. Države članice odmah obavješćuju Komisiju i druge države članice o svakoj odluci u okviru ovog članka u vezi s određivanjem pružatelja meteoroloških usluga.

▼ M1*Članak 9.a***Funkcionalni blokovi zračnog prostora**

1. Do 4. prosinca 2012. države članice poduzimaju sve potrebne mjere kako bi osigurale provedbu funkcionalnih blokova zračnog prostora radi postizanja potrebnog kapaciteta i učinkovitosti mreže za upravljanje zračnim prometom unutar jedinstvenog europskog neba i održavanja visoke razine sigurnosti te doprinosa cjelokupnoj izvedbi sustava zračnog prometa i smanjenom utjecaju na okoliš. Države članice međusobno surađuju u najvećoj mogućoj mjeri, posebno države članice koje uspostavljaju susjedne funkcionalne blokove zračnog prostora, kako bi se osigurala sukladnost s ovom odredbom. Kada je to primjereno, suradnja može također uključivati treće zemlje koje sudjeluju u funkcionalnim blokovima zračnog prostora.

▼ **M1**

2. Funkcionalni blokovi zračnog prostora, posebno:

- (a) podržani su dokazom sigurnosti;
- (b) omogućavaju optimalnu upotrebu zračnog prostora, uvažavajući tokove zračnog prometa;
- (c) osiguravaju usklađenost s europskom mrežom ruta uspostavljenom u skladu s člankom 6. Uredbe o zračnom prostoru;
- (d) opravdani su njihovom cjelokupnom dodanom vrijednošću, uključujući optimalnu upotrebu tehničkih i ljudskih resursa, na temelju analize ulaganja-dobiti;
- (e) osiguravaju neometan i fleksibilan prijenos nadležnosti za kontrolu zračnog prometa između jedinica pružanja usluga u zračnom prometu;
- (f) osiguravaju kompatibilnost između različitih konfiguracija zračnog prostora, među ostalim, optimiziranjem postojećih područja letnih informacija;
- (g) sukladni su uvjetima koji proizlaze iz regionalnih sporazuma sklopljenih u okviru ICAO-a;
- (h) poštuju regionalne sporazume koji su na snazi na dan stupanja ove Uredbe na snagu, posebno one koji uključuju europske treće zemlje; i
- (i) omogućavaju sukladnost s ciljevima izvedbe na razini Zajednice.

3. Funkcionalni blok zračnog prostora se uspostavlja samo na temelju međusobnog sporazuma svih država članica i kada je primjereno trećih zemalja, koje imaju nadležnost nad bilo kojim dijelom zračnog prostora koji je uključen u funkcionalni blok zračnog prostora. Prije obavješćivanja Komisije o uspostavljanju funkcionalnog bloka zračnog prostora, predmetna država članica (države članice) dostavlja(ju) Komisiji, drugim državama članicama i ostalim zainteresiranim stranama odgovarajuće informacije, pružajući im tako mogućnost da daju svoje primjedbe.

4. Kada se funkcionalni blok zračnog prostora odnosi na zračni prostor koji je u potpunosti ili djelomično pod nadležnošću dviju ili više država članica, sporazum kojim se uspostavlja funkcionalni blok zračnog prostora sadrži potrebne odredbe koje se odnose na način na koji se blok može promijeniti i način na koji se država članica može povući iz bloka, uključujući prijelazna rješenja.

5. Kada se između dviju ili više država članica pojave poteškoće u vezi prekograničnog funkcionalnog bloka zračnog prostora koji se odnosi na zračni prostor pod njihovom nadležnošću, te države članice mogu zajednički zatražiti mišljenje Odbora za jedinstveno nebo. Mišljenje se upućuje dotičnim državama članicama. Ne dovodeći u pitanje stavak 3., države članice uzimaju ovo mišljenje u razmatranje kako bi našle rješenje.

▼ **M1**

6. Po primitku izvješća država članica o sporazumima i izjavama iz stavaka 3. i 4., Komisija ocjenjuje da li pojedinačni funkcionalni blok zračnog prostora ispunjava zahtjeve iz stavka 2. i dostavlja rezultate na raspravu Odboru za jedinstveno nebo. Ako Komisija utvrdi da jedan ili više funkcionalnih blokova zračnog prostora ne ispunjavaju zahtjeve, ona uspostavlja dijalog s predmetnim državama članicama radi postizanja suglasja o mjerama potrebnim za popravljivanje situacije.

7. Ne dovodeći u pitanje stavak 6., sporazumi i izjave iz stavaka 3. i 4. dostavljaju se Komisiji radi objavljivanja u *Službenom listu Europske unije*. U objavi se navodi dan stupanja na snagu odgovarajuće odluke.

8. Smjernice za uspostavljanje i mijenjanje funkcionalnih blokova zračnog prostora pripremit će se do 4. prosinca 2010. u skladu sa savjetodavnim postupkom iz članka 5. stavka 2. okvirne Uredbe.

9. Komisija donosi u skladu s regulatornim postupkom iz članka 5. stavka 3. okvirne Uredbe, do 4. prosinca 2011. provedbena pravila u vezi informacija koje dotična država članica (države članice) mora(ju) dostaviti prije uspostavljanja i mijenjanja funkcionalnog bloka zračnog prostora u skladu sa stavkom 3. ovog članka.

Članak 9.b

Koordinator sustava funkcionalnih blokova zračnog prostora

1. Kako bi olakšala uspostavljanje funkcionalnih blokova zračnog prostora, Komisija može imenovati fizičku osobu za koordinatora sustava funkcionalnih blokova zračnog prostora (koordinator). Komisija djeluje u skladu s regulatornim postupkom iz članka 5. stavka 3. okvirne Uredbe.

2. Ne dovodeći u pitanje članak 9.a stavak 5., koordinator na zahtjev svih uključenih država članica, i kada je primjereno trećih zemalja koje sudjeluju u istom funkcionalnom bloku zračnog prostora, pomaže pri prevladavanju poteškoća u njihovom procesu pregovaranja kako bi se uspostavljanje funkcionalnih blokova zračnog prostora ubrzalo. Koordinator djeluje na temelju ovlaštenja dobivenog od svih uključenih država članica, i kada je primjereno, trećih zemalja koje sudjeluju u istom funkcionalnom bloku zračnog prostora.

3. Koordinator djeluje nepristrano, posebno u odnosu na države članice, treće zemlje, Komisiju i dionike.

4. Koordinator ne otkriva nikakve informacije koje je dobio tijekom obavljanja svog posla, osim kada za to dobije odobrenje predmetnih država članica i, kada je primjereno, trećih zemalja.

5. Svaka tri mjeseca nakon imenovanja, koordinator podnosi izvješće Komisiji, Odboru za jedinstveno nebo i Europskom parlamentu. Izvješće uključuje sažetak i rezultate pregovora.

▼ M1

6. Ovlašt koordinatora ističe kada se potpiše posljednji sporazum o funkcionalnom bloku zračnog prostora, ali najkasnije 4. prosinca 2012.

▼ B*Članak 10.***Odnosi među pružateljima usluga**

1. Pružatelji usluga u zračnoj plovidbi mogu koristiti usluge drugih pružatelja usluga certificiranih u Zajednici.

2. Pružatelji usluga u zračnoj plovidbi formalizirat će svoje radne odnose pisanim sporazumima ili jednakovrijednim pravnim dogovorima kojima će definirati posebne dužnosti i funkcije svakog pružatelja usluga i koji će omogućiti razmjenu operativnih podataka između svih pružatelja usluga ako se ti podaci odnose na opći zračni promet. O tim dogovorima potrebno je obavijestiti nacionalno nadzorno tijelo ili dotična nadležna tijela.

3. U slučajevima pružanja usluga u zračnom prometu potrebno je odobrenje dotičnih država članica. U slučajevima pružanja meteoroloških usluga, potrebno je odobrenje dotičnih država članica ako su one odredile pružatelja usluga na isključivoj osnovi u skladu s člankom 9. stavkom 1.

▼ M1*Članak 11.***Odnosi s vojnim tijelima**

U okviru zajedničke prometne politike, države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da se između nadležnih civilnih i vojnih tijela sklope ili obnove pisani sporazumi ili jednakovrijedni pravni dogovori u odnosu na upravljanje određenim blokovima zračnog prostora.

▼ B*Članak 12.***Transparentnost računovodstvenih podataka**

1. Pružatelji usluga u zračnoj plovidbi dužni su, bez obzira na svoj vlasnički sustav ili pravno uređenje, sastavljati, podnositi na reviziju i objavljivati računovodstvena izvješća. Ta računovodstvena izvješća trebaju biti u skladu s međunarodnim računovodstvenim standardima koje je donijela Zajednica. Kada zbog pravnog statusa pružatelja usluga potpuna sukladnost s međunarodnim računovodstvenim standardima nije moguća, pružatelj usluga nastojat će takvu sukladnost postići u najvećoj mogućoj mjeri.

2. U svim slučajevima, pružatelji usluga u zračnoj plovidbi objavljuju godišnje financijsko izvješće te se redovito podvrgavaju neovisnoj reviziji.

▼ M1

3. Kod pružanja paketa usluga, pružatelji usluga u zračnoj plovidbi utvrđuju i otkrivaju svoje troškove i prihode koji proizlaze iz usluga u zračnoj plovidbi, raspodijeljene u skladu sa shemom zaračunavanja naknada za usluge u zračnoj plovidbi iz članka 14. i kada je to primjereno, vode konsolidirano računovodstvo za druge usluge koje nisu povezane sa uslugama u zračnoj plovidbi, kao što bi se to radilo kada bi dotične usluge pružala posebna poduzeća.

▼ B

4. Države članice određuju nadležna tijela koja imaju pravo pristupa u računovodstvene izvještaje pružatelja usluga koji usluge pružaju u zračnom prostoru u njihovoj nadležnosti.

5. Države članice mogu primijeniti prijelazne odredbe članka 9. Uredbe (EZ) br. 1606/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 19. srpnja 2002. o primjeni međunarodnih računovodstvenih standarda ⁽¹⁾ na pružatelje usluga u zračnoj plovidbi na koje se ta Uredba odnosi.

*Članak 13.***Pristup podacima i zaštita podataka**

1. Što se tiče općeg zračnog prometa, relevantni operativni podaci razmjenjuju se u stvarnom vremenu između svih pružatelja usluga u zračnoj plovidbi, korisnika zračnog prostora i zračnih luka kako bi se zadovoljile njihove operativne potrebe. Ti se podaci koriste samo u operativne svrhe.

2. Pristup relevantnim operativnim podacima odobrava se na nediskriminirajućoj osnovi odgovarajućim tijelima, certificiranim pružateljima usluga u zračnoj plovidbi, korisnicima zračnog prostora i zračnim lukama.

3. Certificirani pružatelji usluga, korisnici zračnog prostora i zračne luke utvrđuju standardne uvjete pristupa njihovim relevantnim operativnim podacima, osim onima navedenima u stavku 1. Takve standardne uvjete odobravaju nacionalna nadzorna tijela. Detaljna pravila o takvim uvjetima utvrđuju se, prema potrebi, u skladu s postupkom navedenim u članku 5. stavku 3. Okvirne uredbe.

POGLAVLJE III.

SUSTAV NAKNADA**▼ M1***Članak 14.***Općenito**

U skladu sa zahtjevima iz članaka 15. i 16., sustav naknada za usluge u zračnoj plovidbi doprinosi većoj transparentnosti u odnosu na utvrđivanje, uvođenje i naplaćivanje naknada od korisnika zračnog prostora te doprinosi učinkovitosti troškova pružanja usluga u zračnoj plovidbi i učinkovitosti letova, uz održavanje optimalne razine sigurnosti. Ovaj sustav mora također biti u skladu s člankom 15. Čikaške konvencije o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu iz 1944. godine i s Eurocontrol-ovim sustavom naplaćivanja rutnih naknada.

⁽¹⁾ SL L 243, 11.9.2002., str. 1.

▼ M1*Članak 15.***Načela**

1. Sustav naknada temelji se na zaračunavanju troškova pružatelja usluga korisnicima zračnog prostora, za usluge u zračnoj plovidbi. Ovim se sustavom ti troškovi raspodjeljuju između kategorija korisnika.
2. Pri utvrđivanju naknada na temelju troškova primjenjuju se sljedeća načela:
 - (a) troškovi koji se dijele između korisnika zračnog prostora su utvrđeni troškovi pružanja usluga u zračnoj plovidbi, uključujući odgovarajuće iznose kamata na investicijska ulaganja i amortizaciju materijalne imovine te troškove održavanja, rada, upravljanja i administracije. Utvrđeni troškovi su troškovi koje utvrdi država članica na nacionalnoj razini ili na razini funkcionalnih blokova zračnog prostora na početku referentnog razdoblja za svaku kalendarsku godinu referentnog razdoblja iz članka 11. okvirne Uredbe, ili tijekom referentnog razdoblja, nakon odgovarajućih prilagodbi upotrebom mehanizama uzbunjivanja iz članka 11. okvirne Uredbe;
 - (b) troškovi koji se u ovom smislu uzimaju u obzir su oni troškovi koji se procjenjuju u odnosu na uređaje i usluge koji su predviđeni i koji se provode u skladu s ICAO-ovim regionalnim planom zračne plovidbe za Europsku regiju. Oni mogu također uključivati troškove nacionalnih nadzornih tijela i/ili kvalificiranih subjekata, kao i druge troškove ogovarajuće države članice i pružatelja usluga u vezi s pružanjem usluga u zračnoj plovidbi. Oni ne uključuju troškove kazni, koje uvode države članice u skladu s člankom 9. okvirne Uredbe niti troškove bilo kakvih korektivnih mjera koje zahtijevaju države članice u skladu s člankom 11. okvirne Uredbe;
 - (c) u odnosu na funkcionalne blokove zračnog prostora i kao dio odgovarajućih okvirnih sporazuma, države članice ulažu razumne napore kako bi se dogovorile o zajedničkim načelima politike zaračunavanja naknada;
 - (d) troškovi različitih usluga u zračnoj plovidbi utvrđuju se zasebno, kako je predviđeno člankom 12. stavkom 3.;
 - (e) međusobno subvencioniranje između rutnih usluga i terminalnih usluga nije dopušteno. Troškovi koji se odnose i na terminalne i na rutne usluge raspodjeljuju se razmjerno na rutne i na terminalne usluge na temelju transparentne metodologije. Međusobno subvencioniranje između različitih usluga u zračnoj plovidbi u bilo kojoj od ovih dviju kategorija dopušteno je samo kada je to opravdano iz objektivnih razloga koji se moraju jasno identificirati;
 - (f) zajamčena je transparentnost troškovne baze za naknade. Donose se provedbena pravila za informacije koje daju pružatelji usluga, kako bi se omogućile revizije njihovih prognoza, stvarnih troškova i prihoda. Informacije se redovito razmjenjuju između nacionalnih nadzornih tijela, pružatelja usluga, korisnika zračnog prostora, Komisije i Eurocontrol-a.

▼ **M1**

3. Države članice se pri utvrđivanju naknada u skladu sa stavkom 2. pridržavaju sljedećih načela:

- (a) naknade za raspoloživost usluga u zračnoj plovidbi utvrđuju se na nediskriminirajući način. Pri zaračunavanju naknada različitim korisnicima zračnog prostora za upotrebu iste usluge, ne smiju postojati nikakve razlike u odnosu na nacionalnost ili kategoriju korisnika;
- (b) mogu se dopustiti izuzeća za određene korisnike, posebno za lake zrakoplove i državne zrakoplove, uz uvjet da se troškovi takvih izuzeća ne preraspodijele na druge korisnike;
- (c) naknade se određuju po kalendarskoj godini na temelju utvrđenih troškova, ili se mogu utvrditi u uvjetima koje odrede države članice za utvrđivanje najviše razine jedinične cijene ili prihoda za svaku godinu tijekom razdoblja koje nije duže od pet godina;
- (d) pružatelji usluga u zračnoj plovidbi mogu ostvariti dostatne prihode koji osiguravaju primjerenu profitabilnost za doprinos potrebnom unapređenju imovine;
- (e) naknade odražavaju troškove usluga i uređaja u zračnoj plovidbi koji se stavljaju na raspolaganje korisnicima zračnog prostora, uvažavajući relativne produktivne mogućnosti različitih tipova zrakoplova;
- (f) naknade potiču sigurno, djelotvorno, učinkovito i održivo pružanje usluga u zračnoj plovidbi radi postizanja visoke razine sigurnosti i rentabilnosti kao i ispunjavanja ciljeva izvedbe te radi stimuliranja pružanja integriranih usluga, smanjujući pri tom utjecaj zrakoplovstva na okoliš. U tom smislu i u odnosu na nacionalne planove ili planove funkcionalnih blokova zračnog prostora, nacionalna nadzorna tijela mogu uspostaviti mehanizme, uključujući poticaje koji se sastoje od financijskih prednosti i nedostataka, za poticanje pružatelja usluga u zračnoj plovidbi i/ili korisnika zračnog prostora da podrže unaprjeđenja u pružanju usluga u zračnoj plovidbi u smislu povećanog kapaciteta, smanjenog zakašnjenja i održivog razvoja, održavajući pri tom optimalnu razinu sigurnosti.

4. Komisija donosi detaljna provedbena pravila za ovaj članak u skladu s regulatornim postupkom iz članka 5. stavka 3. okvirne Uredbe.

Članak 15.a

Zajednički projekti

1. Zajednički projekti mogu pomoći pri uspješnoj provedbi glavnog plana ATM-a. Ti se moraju podržavati ciljeve ove Uredbe za poboljšanje izvedbe europskog zrakoplovnog sustava u ključnim područjima kao što su kapacitet, učinkovitost letova i troškova te okolišna održivost, u okviru prevladavajućih ciljeva sigurnosti.

2. Komisija može u skladu s regulatornim postupkom iz članka 5. stavka 3. okvirne Uredbe razviti smjernice koje se odnose na način na koji takvi projekti mogu poduprijeti provedbu glavnog plana ATM-a. Ovim se smjernicama ne dovode u pitanje mehanizmi razvoja takvih projekata u vezi s funkcionalnim blokovima zračnog prostora o kojima su se dogovorile stranke u tim blokovima.

▼M1

3. U skladu s regulatornim postupkom iz članka 5. stavka 3. okvirne Uredbe, Komisija može također uspostaviti zajedničke projekte za funkcije povezane s mrežom koje su od posebne važnosti za poboljšanje cjelokupne izvedbe upravljanja zračnim prometom i usluga u zračnoj plovidbi u Europi. Ovakvi zajednički projekti mogu se smatrati podobnim za financiranje od strane Zajednice u višegodišnjem financijskom okviru. U tu svrhu i ne dovodeći u pitanje nadležnost država članica pri odlučivanju o upotrebi svojih financijskih resursa, Komisija izvodi neovisnu analizu troškova i dobiti te provodi odgovarajuća savjetovanja s državama članicama i odgovarajućim dionicima u skladu s člankom 10. okvirne Uredbe, istražujući sve raspoložive načine financiranja njihovog razvoja. Troškovi razvoja zajedničkih projekata pokrivaju se u skladu s načelima transparentnosti i nediskriminacije.

*Članak 16.***Preispitivanje sukladnosti**

1. Komisija osigurava trajno preispitivanje sukladnosti s načelima i pravilima iz članaka 14. i 15., djelujući u suradnji s državama članicama. Komisija nastoji uspostaviti potrebne mehanizme kako bi se upotrijebila stručna znanja Eurocontrol-a te s rezultatima preispitivanja upoznaje države članice, Eurocontrol i predstavnike korisnika zračnog prostora.

2. Na zahtjev jedne ili više država članica koje smatraju da se načela i pravila iz članaka 14. i 15. ne primjenjuju ispravno, ili na vlastitu inicijativu, Komisija provodi istraživanje svakog navodnog neprimjenjivanja ili neprimjenjivanja tih načela i/ili pravila. Ne dovodeći u pitanje članak 18. stavak 1., Komisija s rezultatima istraživanja upoznaje države članice, Eurocontrol i predstavnike korisnika zračnog prostora. U roku od dva mjeseca od primitka zahtjeva, nakon što sasluša dotičnu državu članicu i nakon savjetovanja s Odborom za jedinstveno nebo, u skladu sa savjetodavnim postupkom iz članka 5. stavka 2. okvirne Uredbe, Komisija donosi odluku o primjeni članaka 14. i 15. ove Uredbe i o tome da li se dotična praksa može nastaviti.

3. Komisija upućuje svoju odluku državama članicama i o njoj obavještuje pružatelja usluga, ako on ima pravni interes. Svaka država članica može u roku od jednog mjeseca ovu odluku uputiti Vijeću. U roku od mjesec dana, Vijeće može kvalificiranom većinom donijeti drugačiju odluku.

▼B

POGLAVLJE IV.

ZAVRŠNE ODREDBE**▼M1***Članak 17.***Preispitivanje priloga**

Mjere predviđene za izmjene elemenata priloga koji nisu ključni kako bi se uvažili tehnički i operativni razvoji, donose se u skladu s regulatornim postupkom s kontrolom iz članka 5. stavka 4. okvirne Uredbe.

▼M1

Na temelju nužne hitnosti, Komisija može primijeniti hitan postupak iz članka 5. stavka 5. okvirne Uredbe.

*Članak 18.***Povjerljivost**

1. Niti nacionalna nadzorna tijela, djelujući u skladu sa svojim nacionalnim pravom, niti Komisija ne smiju otkrivati informacije povjerljive prirode, posebno informacije o pružateljima usluga u zračnoj plovidbi, njihovim poslovnim odnosima ili njihovim stavkama troškova.

2. Stavkom 1. ne dovodi se u pitanje pravo nacionalnih nadzornih tijela ili Komisije da otkriju informacije kada je to bitno za ispunjavanje njihovih bitnih dužnosti, u kojem slučaju takvo otkrivanje mora biti razmjerno i mora uvažavati legitimne interese pružatelja usluga u zračnoj plovidbi, korisnika zračnog prostora i drugih odgovarajućih dionika u vezi zaštite njihovih poslovnih tajni.

3. Informacije i podaci dobiveni u skladu sa sustavom naknada iz članka 14. javno se objavljuju.

*Članak 18.a***Revizija**

Komisija najkasnije do 4. prosinca 2012. dostavlja Europskom parlamentu i Vijeću studiju o ocjeni pravnih, sigurnosnih, industrijskih, gospodarskih i socijalnih učinaka primjene tržišnih načela na usluge davanja komunikacijskih, navigacijskih, nadzornih i zrakoplovnih informacija, u usporedbi s postojećim ili alternativnim organizacijskim načelima te uzimajući u obzir razvoje u funkcionalnim blokovima zračnog prostora i raspoloživoj tehnologiji.

▼B*Članak 19.***Stupanje na snagu**

1. Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

2. Međutim, članci 7. i 8. stupaju na snagu godinu dana od dana objave zajedničkih zahtjeva navedenih u članku 6., u *Službenom listu Europske unije*.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

▼B*PRILOG I.***►M1 ZAHTJEVI ZA KVALIFICIRANE SUBJEKTE ◀****►M1** Kvalificirani subjekti moraju: ◀

- mora biti sposobna na temelju dokumenata dokazati da ima bogato iskustvo u ocjenjivanju javnopravnih i privatnopravnih subjekata u području zračnog prijevoza, posebno pružatelja usluga u zračnoj plovidbi, i u drugim sličnim područjima na koja se ova Uredba odnosi,
- mora imati opsežna pravila i propise za redoviti inspekcijski nadzor prethodno spomenutih subjekata koje objavljuje i kontinuirano unapređuje i dopunjuje u okviru programa istraživanja i razvoja,
- ne smije biti pod nadzorom pružatelja usluga u zračnoj plovidbi, rukovodećih tijela zračnih luka ili drugih subjekata koji se komercijalno bave pružanjem usluga u zračnoj plovidbi ili zračnog prijevoza,
- mora raspolagati tehničkim, rukovodećim i istraživačkim osobljem te osobljem za pružanje potpore u broju koji je dostatan za obavljanje svih njezinih zadaća,
- mora biti vođena i upravljana na način koji osigurava povjerljivost informacija koje zahtijeva uprava,
- mora biti spremna pružati relevantne informacije odgovarajućem nacionalnom nadzornom tijelu,
- mora definirati i dokumentima dokazati svoju politiku, njezine ciljeve i predanost postizanju kvalitete te se morala pobrinuti da se njezina politika razumije, provodi i poštuje na svim razinama u organizaciji,
- mora razviti, provesti i održavati učinkovit sustav unutarnje kvalitete koji se temelji na odgovarajućim dijelovima međunarodno priznatih standarda kvalitete i koji je u skladu s normama EN 45004 (inspekcijska nadzorna tijela) i EN 29001, kako su protumačeni u Zahtjevima certifikacijske sheme za sustav kvalitete IACS-a,
- mora svoj sustav kvalitete certificirati kod neovisnog revizorskog tijela kojega su priznala nadležna tijela države članice u kojoj ima sjedište.

*PRILOG II.***UVJETI KOJI SE PRILAŽU SVJEDODŽBAMA**

1. Svjedodžbe sadrže sljedeće informacije:
 - (a) nacionalno nadzorno tijelo koje izdaje svjedodžbu;
 - (b) podnositelj zahtjeva (naziv i adresa);
 - (c) usluge za koje je svjedodžba izdana;
 - (d) izjava da podnositelj zahtjeva ispunjava zajedničke zahtjeve, definirane u članku 6. ove Uredbe;
 - (e) datum izdavanja i rok valjanosti svjedodžbe.
2. Dodatni uvjeti priloženi svjedodžbama mogu se, prema potrebi, odnositi na sljedeće:
 - (a) nediskriminirajući pristup uslugama za korisnike zračnog prostora i potrebna razina učinkovitosti takvih usluga, uključujući razine sigurnosti i interoperabilnosti;
 - (b) operativne specifikacije za određene usluge;
 - (c) rok do kojega je potrebno pružiti usluge;
 - (d) različita operativna oprema koja se treba koristiti u okviru određenih usluga;
 - (e) odvajanje ili ograničavanje onih usluga koje nisu povezane s uslugama zračne plovidbe;
 - (f) ugovori, sporazumi ili drugi dogovori između pružatelja usluge i treće strane, a koji se odnose na uslugu(-e);
 - (g) pružanje informacija koje se opravdano zahtijevaju za provjeru sukladnosti usluga sa zajedničkim zahtjevima, uključujući operativne planove, financijske i operativne podatke i veće izmjene koje utječu na vrstu i/ili opseg pruženih usluga u zračnoj plovidbi;
 - (h) drugi pravni uvjeti koji nisu specifični za usluge u zračnoj plovidbi, poput onih koji se odnose na privremeno oduzimanje ili trajno oduzimanje svjedodžbe.